

ANALIZA APORTULUI IMPOZITULUI PE VENIT LA FORMAREA VENITURILOR BUGETULUI PUBLIC NAȚIONAL ÎN REPUBLICA MOLDOVA

ANALYSIS OF THE INFLUENCE OF INCOME TAX IN THE CONSTITUTION OF NATIONAL PUBLIC BUDGET IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

CZU: 336.226.1:336.14(478)

BURLEA Ecaterina¹, BALAN Igor²

^{1,2}ULIM, Republica Moldova

E-mails: ¹e_burlea@mail.ru, ²luibalan@mail.ru

Abstract. The main fiscal challenge for the year 2018 and the medium term for the Republic of Moldova is the further implementation of structural reforms; strengthening public finances and financial stability as key conditions for achieving the fiscal-fiscal sustainability objective by maintaining a national public budget deficit at sustainable level. In this respect, the authors aimed to appreciate the structure and dynamics of the income of the national public budget of the Republic of Moldova using various research methods (heuristic method, critical method, graphic method, etc.) so that it is possible to reflect the importance of the tax on income and at the same time its influence in the constitution of the fiscal revenues and the revenues of the national public budget.

Keywords: public budget, taxes, fees, income, dynamics.

JEL Classification: H600 National Budget, Deficit, and Debt: General

Introducere

Provocarea principală, sub aspect fiscal, pentru anul 2018 și pe termen mediu, pentru Republica Moldova, reprezintă implementarea în continuare a reformelor structurale; consolidarea finanțelor publice și a stabilității financiare drept condiții primordiale pentru atingerea obiectivului durabilității bugetar-fiscale, prin menținerea unui deficit al bugetului public național la nivel sustenabil, evitând riscurile legate de șocurile interne și externe, precum și dependența de asistența financiară [1].

În acest sens, autorii articolului și-au propus drept scop aprecierea structurii și dinamicii venitului bugetului public național al Republicii Moldova, utilizând diverse metode de cercetare (metoda euristică, metoda critică, metoda grafică etc.), astfel încât să fie posibil reflectarea importanței impozitului pe venit și totodată a influenței acestuia în constituirea veniturilor fiscale și a veniturilor bugetului public național.

Conținutul de bază

În vederea îndeplinirii sarcinilor de bază privind consolidarea finanțelor publice și a stabilității financiare, unele din măsurile de politică fiscală cu impact bugetar pentru anul 2018 care au fost planificate se referă la:

- majorarea mărimii tranșelor de venit impozabile, precum și a mărimii scutirii personale, scutirii anuale personale majore și scutirii anuale pentru persoanele întreținute la rata inflației;
- majorarea impozitului pe venitul de la persoanele fizice cetățeni din livrarea agenților economice a producției agricole;
- excluderea din mărfuri supuse accizelor a metalelor prețioase;
- majorarea cotei accizelor pentru produsele de tutun;
- majorarea cotei accizelor pentru produsele petroliere.

Veniturile bugetului public național în anul 2018 sunt în creștere față de anii precedenți. Bugetul de stat pentru anul 2018 s-a aprobat la venituri în sumă 36618500,0 mii lei și la cheltuieli în sumă de 41332400,0 mii lei, cu un deficit în sumă de 4713900,00 mii lei [3].

Pentru a aprecia dinamica de creștere atât a veniturilor bugetului public național, cât și a aportului impozitului pe venit la acumularea acestora, în continuare se propune a analiză în dinamică a indicatorilor aferenți veniturilor bugetare și a componenței structurale a acestora.

Spre exemplu, în figura de mai jos se prezintă componența structurală a venitului bugetului public executat deja pentru anul 2016:

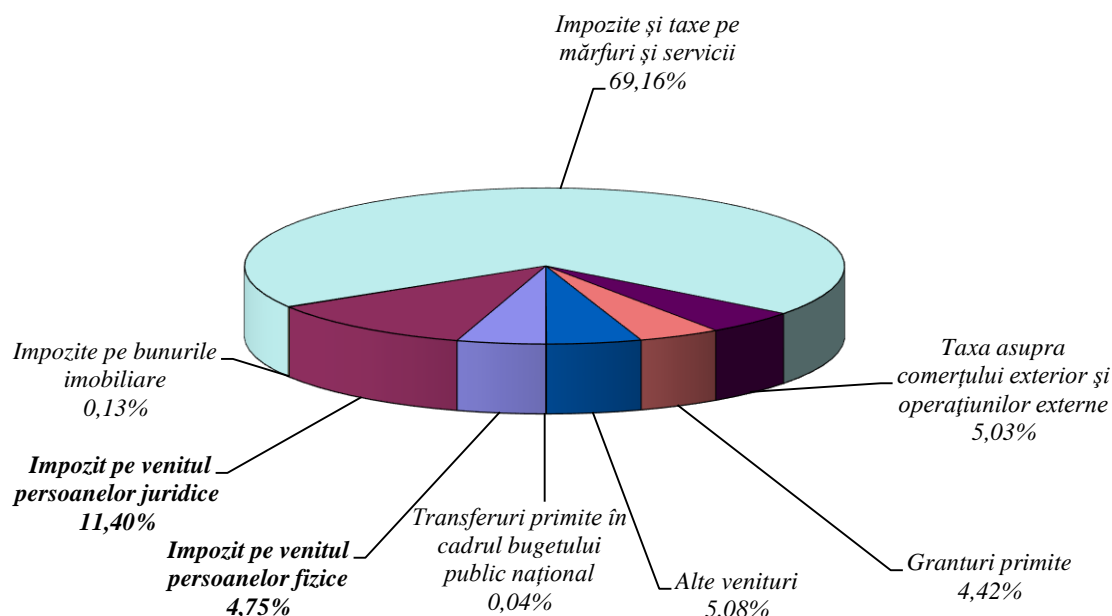

Fig. 1. Executarea bugetului public național în anul 2016, la categoria Venituri

Sursa: Elaborat de autor, adaptat după [5]

Figura de mai sus permite concluzionarea faptului că cota predominantă în structura veniturilor bugetare executate pentru anul 2016 au deținut-o veniturile din impozite și taxe pe mărfuri și servicii (69,16%); acestea la rândul lor fiind formate din venituri din TVA (14504,8 mil. lei), venituri din accize (4545,7 mil. lei), venituri din taxa pentru servicii specifice (12,7 mil. lei), venituri din taxe și plăți pentru utilizarea mărfurilor și pentru practicarea unor genuri de activitate (433,4 mil. lei). Totalul veniturilor din aceste impozite și taxe sunt cu 81,9 mil. lei mai mari la finele anului 2016 în comparația cu valoarea planificată la început de an.

Cu privire la impozitul pe venit se poate constata că veniturile din acesta au asigurat o cotă totală de 16,15%, înregistrând valoarea totală de 4663,4 mil. lei. Aceste venituri sunt la finele anului 2016 cu 37 mil. lei mai mici decât veniturile precizate spre încasare. Cota predominantă în structura acestora o au veniturile din impozitul pe venitul persoanelor juridice, și anume – 3291,8 mil. lei, acestea fiind la finele anului 2016 cu 23,8 mil. lei mai mari decât valoarea lor preconizată; pe când veniturile din impozitul pe venitul persoanelor fizice este cu 60,8 mil. lei mai mic decât valoarea precizată, înregistrând la finele anului valoarea totală de 1371,6 mil. lei.

În figura de mai jos se prezintă componența structurală a venitului bugetului public executat deja pentru anul 2017:

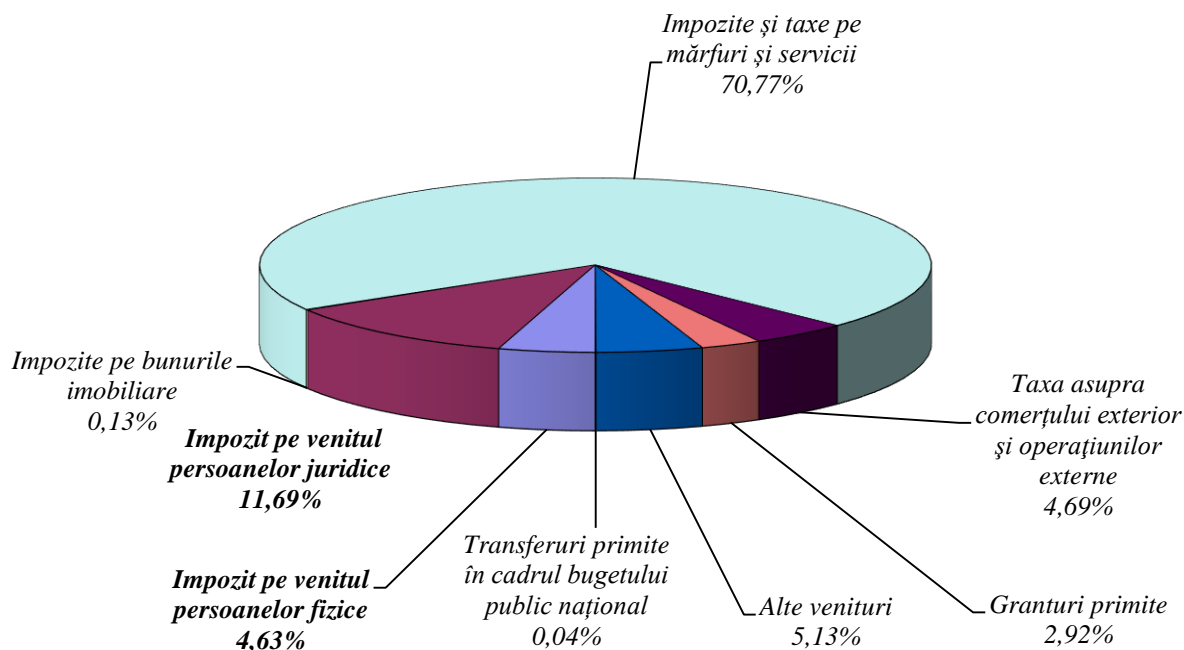

Fig. 2. Executarea bugetului public național în anul 2017, la categoria Venituri

Sursa: Elaborat de autor, adaptat după [6]

În comparație cu anul 2016, în anul 2017 se constată tendința de menținere a cotei maxime în structura veniturilor bugetului public național de către veniturile obținute din impozite și taxe pe mărfuri și servicii – 70,77% (cu o ușoară creștere spre finele anului 2017 în comparație cu anul 2016, cu 1,61%). Aceste venituri au constituit în anul 2017 – 24023,7 mil. lei, ceea ce constituie cu 377,5 mil. lei mai mult față de valoarea lor precizată pe parcursul anului, și cu 4051,3 mil. lei mai mult față de veniturile înregistrate pe parcursul anului 2016. Această majorare presupune venituri cu 20,3% mai mult în anul 2017 față de anul 2016 – o creștere destul de semnificativă.

Cu privire la veniturile acumulate la bugetul public național din contul impozitului pe venit, se constată că cota acestora a constituit – 16,32%, adică cu 0,17% mai mult în comparație cu anul 2016. Cantitativ, veniturile acumulate din acest impozit au constituit – 5541,6 mil. lei; cu 80,4 mil. lei mai puțin decât valoarea acestora precizată pe parcursul anului și cu 878,2 mil. lei mai mult în comparație cu anul precedent. Din nou, cota maximă în structura acestora este deținută de veniturile din impozitul pe venitul persoanelor juridice – 11,69% sau 3968,8 mil. lei, cu 119 mil. lei mai puțin decât valoarea lor precizată pe parcursul anului dar cu 677 mil. lei mai mult în comparație cu veniturile din aceeași categorie pentru anul 2016. Veniturile din impozitul pe venitul persoanelor fizice a constituit suma 1572,8 mil. lei, cu 38,6 mil. lei mai mult față de valoarea precizată a acestora și cu 201,2 mil. lei mai mult față de anul 2016.

Serviciul Fiscal de Stat în scopul realizării părții de venituri la bugetul public național, continuă dezvoltarea parteneriatului între SFS și contribuabili, susținând o activitate apropiată de cetățeni și mediul de afaceri.

Periodic sunt întreprinse măsuri legale de minimizare a restanțelor și este asigurată respectarea legislației fiscale în vigoare privind calcularea corectă, vărsarea deplină și la timp la buget a sumelor obligațiilor fiscale.

În acest context, a fost promovat spiritul de conformare voluntară a contribuabililor la prevederile legislației fiscale, fiind utilizată în acest scop o gamă largă de instrumente care au fost orientate în primul rând spre deservirea corectă a contribuabililor. În mare parte, anume aceste acțiuni au contribuit la majorarea veniturilor la bugetul public național, întărirea disciplinei financiare și combaterea activității ilicite.

Spre deosebire de anii 2016 și 2017, pentru anul 2018 se prognozează încasare a veniturilor la bugetul public național din impozitul pe venit în mărime totală de 15%, dintre care:

- 8% - din impozitul pe venit achitat de către persoanele juridice și
- 7% - din impozitul pe venit achitat de către persoanele fizice (vezi figura de mai jos).

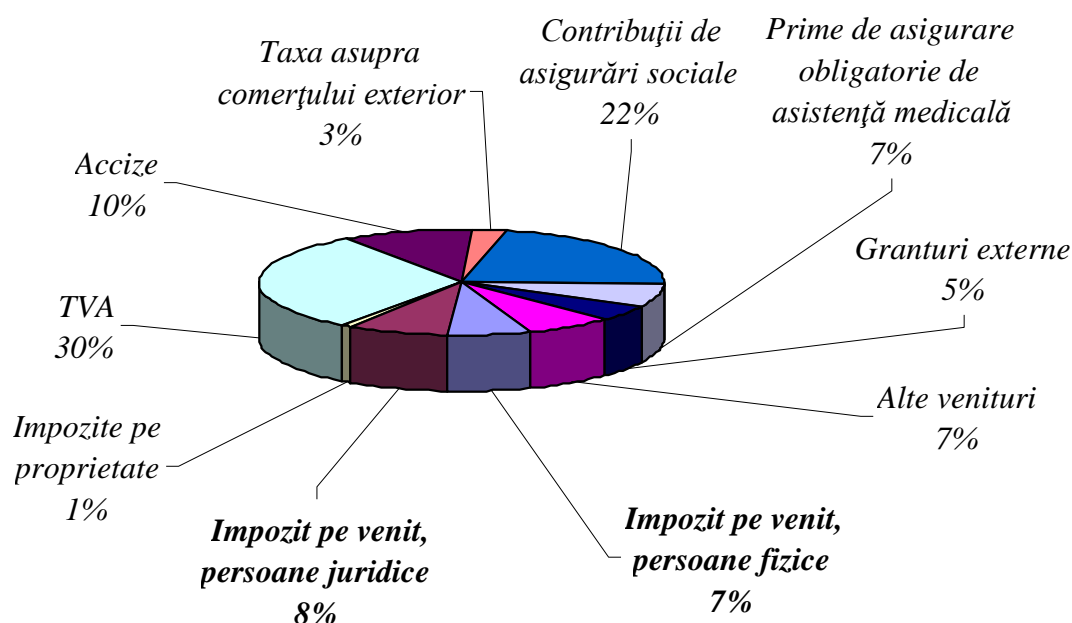

Fig. 3. Sursele de venituri ale bugetului public național, pentru anul 2018

Sursa: Elaborat de autor, adaptat după [1]

Deci, se constată că se urmărește în anul 2018 încasări în creștere a veniturilor atât din impozitul pe venitul persoanelor fizice, cât și din impozitul pe venitul persoanelor juridice; în cote procentuale – ritmul de majorare a veniturilor din încasarea impozitului pe venitul persoanelor fizice este superior ritmului de majorare a veniturilor din încasarea impozitului pe venitul persoanelor juridice.

Dinamica indicatorilor aferenți impozitării pe teritoriul Republicii Moldova pe parcursul ultimilor 9 ani sunt prezentați în tabelul 1.

Informația conținută în tabelul de mai sus permite concluzionarea faptului că începând cu anul 2012, în Republica Moldova se înregistrează o stabilitate privind cotele de impozitare atât a persoanelor fizice cât și a persoanelor juridice. În mare parte, schimbări se atestă cu privire la scutirile ce se acordă persoanelor fizice; pragului de impozitare; înlesnirilor fiscale acordate persoanelor juridice; bunurilor/serviciilor impuse sau nu diferitor taxe.

Concluzii

Achitarea și evidența plăților la bugetul public național pentru anul 2018 continuă să se efectueze prin sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor, în conformitate cu prevederilor Ordinului Ministerului Finanțelor nr. 158 din 22.12.2017 [4].

Printre modificările esențiale cu privire la impozitul pe venit pentru anul 2018 și modul de achitare a acestuia, se constată:

- majorarea cotei impozitului pe venit pentru persoane juridice subiecți ai sectorului IMM neplătitori de TVA – de la 3% la 4% [Codul fiscal];
- majorarea pragului de semnificație pentru impozitarea persoanelor fizice și întreprinzătorilor individuali (cu 7% sau 18%) de la 31140 lei în anul 2017 la 33000 lei în anul 2018;

Tabelul 1. Dinamica indicatorilor aferenți impozitării pe teritoriul Republicii Moldova

Tip indicator	Sursa de reglementare	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
<i>persoane juridice</i>	Art. 15 lit. b) CF	0%	0%	12% din venitul impozabil	12% din venitul impozabil	12% din venitul impozabil	12% din venitul impozabil	12% din venitul impozabil	12% din venitul impozabil	12% din venitul impozabil
<i>pentru agenții economici al căror venit a fost estimat în conformitate cu art.225 și 2251</i>	Art. 15 lit. d) CF	-	-	15 % din depășirea venitului estimat față de venitul brut înregistrat	15 % din depășirea venitului estimat față de venitul brut înregistrat	15 % din depășirea venitului estimat față de venitul brut înregistrat	15 % din depășirea venitului estimat față de venitul brut înregistrat	15 % din depășirea venitului estimat față de venitul brut înregistrat	15 % din depășirea venitului estimat față de venitul brut înregistrat	15 % din depășirea venitului estimat față de venitul brut înregistrat
<i>persoane juridice subiecți ai sectorului IMM neplătitori de TVA</i>	Art. 543 CF	-	-	3% din venitul din activitatea operațională	3% din venitul din activitatea operațională	3% din venitul din activitatea operațională	3% din venitul din activitatea operațională	3% din venitul din activitatea operațională	3% din venitul din activitatea operațională	4% din venitul din activitatea operațională
<i>gospodării țărănești (de fermier)</i>	Art. 15 lit. c) CF	-	-	7% din venitul impozabil	7% din venitul impozabil	7% din venitul impozabil	7% din venitul impozabil	7% din venitul impozabil	7% din venitul impozabil	7% din venitul impozabil
<i>persoane fizice și întreprinzători individuali</i>	Art. 15 lit. a) CF	7%-mai puțin de 25200 lei/ anual	7%-mai puțin de 25200 lei/ anual	7%-mai puțin de 25200 lei/ anual	7%-mai puțin de 26700 lei/ anual	7%-mai puțin de 27852 lei/ anual	7%-mai puțin de 29640 lei/ anual	7%-mai puțin de 29640 lei/ anual	7%-mai puțin de 31140 lei/ anual	7%-mai puțin de 33000 lei/ anual
		18%-mai mult de 25200 lei/ anual	18%-mai mult de 25200 lei/ anual	18%-mai mult de 25200 lei/ anual	18%-mai mult de 26700 lei/ anual	18%-mai mult de 27852 lei/ anual	18%-mai mult de 29640 lei/ anual	18%-mai mult de 29640 lei/ anual	18%-mai mult de 31140 lei/ anual	18%-mai mult de 33000 lei/ anual

Sursa: Elaborat de autor, în baza legislației în vigoare.

- posibilitatea achitării, începând cu 01.01.2018, a obligațiilor fiscale la bugetul public național prin intermediul Contului unic, în baza Notei de plată generate de SIA „Contul curent al contribuabilului”.

Stingerea obligațiilor fiscale prin compensare, precum și restituirea mijloacelor la conturile contribuabililor a plăților administrate de către organele Serviciului Fiscal de Stat se vor efectua în conformitate cu prevederile Regulamentului privind stingerea obligației fiscale prin compensare și/sau restituirea mijloacelor bănești, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.235 din 19.04.2017 [2].

Bibliografie

1. Bugetul pentru cetățeni 2018. [Accesat la 28 februarie 2018]. Disponibil: <<http://mf.gov.md/sites/default/files/Buget%20Cetateni%202018.pdf>>.
2. Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind stingerea obligației fiscale prin compensare și/sau restituirea mijloacelor bănești. Nr.235 din 19.04.2017. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 127.
3. Legea bugetului de stat pentru anul 2018. Nr. 289 din 15.12.2017. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 464-470.

4. Ordinul Ministerului Finanțelor cu privire la modul de achitare și evidență a plăților la bugetul public național prin sistemul trezorerial al Ministerului Finanțelor în anul 2018. Nr. 158 din 22.12.2017. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 451-463.
5. Raport privind executarea bugetului de stat în anul 2016, la situația din 31 decembrie 2016. [Accesat la 07 martie 2018]. Disponibil: <<http://mf.gov.md/ro/content/raport-privind-executarea-bugetului-public-national-pe-anul-2016>>.
6. Raport privind executarea bugetului de stat în anul 2017, la situația din 31 decembrie 2017. [Accesat la 28 februarie 2018]. Disponibil: <<http://mf.gov.md/ro/content/raport-privind-executarea-bugetului-de-stat-la-situa%C8%9Bia-din-31-decembrie-2017>>.